

SPRÁVA

o overení ročnej účtovnej závierky Európskeho spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy za rozpočtový rok 2014 spolu s odpoveďami spoločného podniku

(2015/C 422/05)

OBSAH

	Body	Strana
Úvod	1-3	34
Informácie na podporu vyhlásenia o vierohodnosti	4	34
Vyhlásenie o vierohodnosti	5-17	34
Stanovisko k spoľahlivosti účtovnej závierky	10	35
Stanovisko k zákonnosti a riadnosti operácií súvisiacich s účtovnou závierkou	11	35
Zdôraznenie skutočnosti	12-16	36
Poznámky k rozpočtovému a finančnému hospodáreniu	18-19	37
Finančné výkazy	18	37
Plnenie rozpočtu	19	37
Pripomienky ku kľúčovým kontrolám systémov dohľadu a kontroly spoločného podniku .	20-25	37
Prevádzkové verejné obstarávanie a granty	21-22	38
Celková kontrola a monitorovanie zmlúv o prevádzkovom verejnom obstarávaní a grantov	23-25	39
Ďalšie pripomienky	26-27	39
Právny rámec	26	39
Výročná správa o činnosti	27	39
Kontrola prijatia opatrení na základe pripomienok z predchádzajúcich rokov	28-34	39
Práva duševného vlastníctva a priemyselná politika	28-31	39
Konflikty záujmov	32	40
Hostiteľská dohoda	33	40
Vykonávacie predpisy k služobnému poriadku	34	40

ÚVOD

1. Európsky spoločný podnik pre ITER ⁽¹⁾ a rozvoj energie jadrovej syntézy (spoločný podnik F4E) bol zriadený v marci 2007 ⁽²⁾ na obdobie 35 rokov. Hoci hlavné zariadenia jadrovej syntézy sa majú vyvinúť v Cadarache vo Francúzsku, sídlo spoločného podniku sa nachádza v Barcelone.
2. Medzi úlohy spoločného podniku patrí ⁽³⁾:
  - a) poskytovať príspevok Euratomu Medzinárodnej organizácii pre energiu jadrovej syntézy ITER ⁽⁴⁾;
  - b) poskytovať príspevok Euratomu na činnosti vykonávané v rámci tzv. širšieho prístupu spoločne s Japonskom (doplňkové činnosti v oblasti spoločného výskumu jadrovej syntézy) na účely rýchleho rozvoja energie jadrovej syntézy;
  - c) vypracovať a koordinovať program činností vzťahujúcich sa na prípravu výstavby demonštračného reaktora jadrovej syntézy a súvisiacich zariadení vrátane medzinárodného zariadenia na ožarovanie materiálov jadrovej syntézy.
3. Členmi spoločného podniku sú Euratom zastúpený Európskou komisiou, členské štáty Euratomu a ďalšie krajiny, ktoré uzavreli s Euratomom dohodu o spolupráci v oblasti riadenej jadrovej syntézy (k 31. decembru 2014: Švajčiarsko).

INFORMÁCIE NA PODPORU VYHLÁSENIA O VIEROHODNOSTI

4. Auditorský prístup Dvora audítorov zahŕňa analytické kontrolné postupy, testovanie operácií na úrovni spoločného podniku a hodnotenie kľúčových kontrol systémov dohľadu a kontroly. Dopĺňajú ich dôkazy získané prácou iných audítorov (ak sú relevantné) a analýza vyhlásení vedenia.

VYHLÁSENIE O VIEROHODNOSTI

5. Podľa ustanovení článku 287 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) Dvor audítorov kontroloval:
  - a) ročnú účtovnú závierku Spoločného podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy ⁽⁵⁾, ktorá pozostáva z finančných výkazov a výkazov o plnení rozpočtu ⁽⁶⁾ za rozpočtový rok končiaci sa 31. decembra 2014.
  - b) a zákonnosť a riadnosť príslušných operácií.

Zodpovednosť vedenia

6. V súlade s článkami 39 a 50 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 1271/2013 ⁽⁷⁾ vedenie zodpovedá za vyhotovenie a verné predloženie ročnej účtovnej závierky spoločného podniku a za zákonnosť a riadnosť príslušných operácií.

⁽¹⁾ ITER: Medzinárodný termonukleárny experimentálny reaktor (*International Thermonuclear Experimental Reactor*).

⁽²⁾ Rozhodnutie Rady 2007/198/Euratom z 27. marca 2007, ktorým sa zriaďuje Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy a ktorým sa mu udeľujú výhody (Ú. v. EÚ L 90, 30.3.2007, s. 58), zmenené rozhodnutím Rady 2013/791/Euratom z 13. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 349, 21.12.2013, s. 100) a rozhodnutím Rady (Euratom) 2015/224 z 10. februára 2015 (Ú. v. EÚ L 37, 13.2.2015, s. 8).

⁽³⁾ V prílohe sú na informačné účely zhrnuté právomoci, činnosti a dostupné zdroje spoločného podniku.

⁽⁴⁾ Medzinárodná organizácia pre energiu jadrovej syntézy ITER bola zriadená v októbri 2007 na počiatkové obdobie 35 rokov na vykonávanie projektu ITER, ktorého cieľom je preukázať vedeckú a technickú uskutočniteľnosť získavania energie jadrovou syntézou. Členmi sú Euratom, Čínska ľudová republika, Indická republika, Japonsko, Kórejská republika, Ruská federácia a Spojené štáty americké.

⁽⁵⁾ Finančné výkazy obsahujú súvahu a výkaz o finančných výsledkoch, tabuľku toku hotovosti, výkaz zmien čistých aktív, prehľad hlavných účtovných postupov a ďalšie vysvetľujúce poznámky.

⁽⁶⁾ Výkazy o plnení rozpočtu pozostávajú zo správ o plnení rozpočtu, prehľadu rozpočtových zásad a ďalších vysvetľujúcich poznámok.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 328, 7.12.2013, s. 42.

- a) Zodpovednosť vedenia v súvislosti s ročnou účtovnou závierkou spoločného podniku zahŕňa návrh, zavedenie a udržiavanie systému vnútornej kontroly pri zostavovaní a vernom predkladaní finančných výkazov, v ktorých sa nenachádzajú významné nesprávnosti v dôsledku podvodu alebo chyby, výber a uplatňovanie vhodných účtovných postupov na základe účtovných pravidiel prijatých účtovníkom Komisie⁽⁸⁾, a účtovné odhady, ktoré sú za daných okolností primerané. Riaditeľ schvaľuje ročnú účtovnú závierku spoločného podniku po jej zostavení účtovníkom spoločného podniku na základe všetkých dostupných informácií a po priložení poznámky k účtovnej závierke, v ktorej účtovník okrem iného vyhlasuje, že získal primeranú istotu, že účtovná závierka vyjadruje pravdivo a verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu spoločného podniku.
- b) Zodpovednosť vedenia v súvislosti so zákonnosťou a riadnosťou príslušných operácií a dodržiavaním zásady riadneho finančného hospodárenia zahŕňa návrh, zavedenie a udržiavanie účinného a efektívneho systému vnútornej kontroly, ktorý tvorí primeraný dohľad a náležité opatrenia na zabránenie nezrovnalostiam a podvodom a v prípade potreby právne konanie na spätné získanie nesprávne vyplatených alebo využitých finančných prostriedkov.

Zodpovednosť audítora

7. Zodpovednosťou Dvora audítorov je na základe auditu predložiť Európskemu parlamentu a Rade⁽⁹⁾ vyhlásenie o vierohodnosti týkajúce sa spoľahlivosti ročnej účtovnej závierky a zákonnosti a riadnosti príslušných operácií. Dvor audítorov vykonáva audit v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardmi a etickým kódexom IFAC a medzinárodnými štandardmi najvyšších kontrolných inštitúcií INTOSAI. Podľa týchto štandardov je Dvor audítorov povinný naplánovať a vykonať audit tak, aby získal primeranú istotu, že ročná účtovná závierka spoločného podniku neobsahuje významné nesprávnosti a že príslušné transakcie sú zákonné a riadne.

8. Dvor audítorov pri audite postupuje tak, aby získal audítorské dôkazy o sumách a údajoch v účtovnej závierke, ako aj o zákonnosti a riadnosti príslušných operácií. Výber postupov závisí od úsudku audítora, ktorý hodnotí riziko významných nesprávností v účtovnej závierke, ako i to, či v príslušných operáciách došlo k závažnému porušeniu právneho rámca Európskej únie, či už z dôvodu podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní týchto rizík audítor zohľadňuje vnútornú kontrolu, ktorá je relevantná pre zostavenie a verné predloženie účtovnej závierky, a systémy dohľadu a kontroly, ktoré sú implementované na zaistenie zákonnosti a riadnosti príslušných operácií, aby sa mohli navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností. Audit tiež obsahuje hodnotenie vhodnosti uplatnených účtovných postupov a primeranosti účtovných odhadov, ako aj hodnotenie predloženia účtovnej závierky ako celku.

9. Dvor audítorov sa domnieva, že získal dostatočné a primerané audítorské dôkazy pre svoje vyhlásenie o vierohodnosti.

Stanovisko k spoľahlivosti účtovnej závierky

10. Dvor audítorov zastáva názor, že účtovná závierka spoločného podniku vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk jeho finančnú situáciu k 31. decembru 2014 a výsledky jeho operácií a tokov hotovosti za príslušný rozpočtový rok v súlade s ustanoveniami jeho rozpočtových pravidiel a účtovnými pravidlami, ktoré schválil účtovník Komisie.

Stanovisko k zákonnosti a riadnosti operácií súvisiacich s účtovnou závierkou

11. Podľa názoru Dvora audítorov príslušné operácie súvisiace s ročnou účtovnou závierkou spoločného podniku zostavenou k 31. decembru 2014 sú zo všetkých významných hľadísk zákonné a riadne.

⁽⁸⁾ Účtovné pravidlá schválené účtovníkom Komisie sú založené na medzinárodných účtovných štandardoch pre verejný sektor (IPSAS) vydaných Medzinárodnou federáciou účtovníkov, prípadne na medzinárodných účtovných štandardoch (IAS)/medzinárodných štandardoch finančného výkazníctva (IFRS) vydaných Radou pre medzinárodné účtovné štandardy.

⁽⁹⁾ Článok 107 nariadenia (EÚ) č. 1271/2013.

Zdôraznenie skutočnosti

12. Bez toho, aby boli spochybnené stanoviská vyjadrené v bodoch 10 a 11, Dvor audítorov upozorňuje na nasledujúcu skutočnosť. Závermi Rady prijatými 7. júla 2010⁽¹⁰⁾ bol schválený príspevok spoločného podniku na fázu výstavby v rámci projektu ITER vo výške 6,6 mld. EUR (v hodnotách za rok 2008). Toto číslo, ktorým sa zdvojnásobili pôvodne rozpočtované náklady na túto fázu projektu, nezahŕňa sumu 663 mil. EUR, ktorú navrhla Európska komisia v roku 2010 na pokrytie možných nepredvídateľných výdavkov⁽¹¹⁾.

13. Vzhľadom na komplexnosť činností spoločného podniku F4E⁽¹²⁾ existuje riziko, že sa suma príspevku spoločného podniku na fázu výstavby v rámci projektu zvýši⁽¹³⁾. Tieto riziká súvisia najmä so zmenami rozsahu⁽¹⁴⁾ výstupov projektov a omeškaniami súčasného plánu, ktorý sa považuje za nereálny⁽¹⁵⁾. Spustenie novej základnej línie projektu ITER (rozsah, plán a náklady) Radou medzinárodnej organizácie pre ITER⁽¹⁶⁾, naplánovanej na jún 2015, sa odložilo na november 2015. Spoločný podnik v čase auditu (marec 2015) odhadoval sklz fázy výstavby v rámci projektu na najmenej 43 mesiacov.

14. Podľa najnovšieho odhadu bol deficit („negatívne nepredvídateľné výdavky“) až po dokončení fázy výstavby, ktorý spoločný podnik vypočítal v novembri 2014, 428 mil. EUR (hodnoty za rok 2008)⁽¹⁷⁾. Spoločný podnik F4E v súčasnosti pracuje na presnejšom a aktuálnom odhade.

15. Spoločný podnik stále vyvíja centrálny a jednotný systém, ktorý by mu umožnil začleniť všetky operačné údaje a pravidelne monitorovať a kontrolovať odhady, náklady a odchýlky⁽¹⁸⁾. Okrem toho neaktualizoval ocenenie príspevku spoločného podniku pre projekt ITER po dokončení fázy výstavby.

16. V dôsledku problémov pri realizácii projektu ITER nový generálny riaditeľ medzinárodnej organizácie ITER predstavil Rade ITER akčný plán s konkrétnymi opatreniami na riešenie hlavných obmedzení, ktoré v súčasnosti vplyvávajú na rozvoj projektu⁽¹⁹⁾. Pokiaľ ide o spoločný podnik F4E, nový zastupujúci riaditeľ⁽²⁰⁾ predstavil správnej rade akčný plán F4E, ktorý vo veľkej miere podporuje akčný plán medzinárodnej organizácie ITER⁽²¹⁾. V čase konania auditu ešte nebolo dokončené vymedzenie praktických opatrení pre implementáciu obidvoch akčných plánov.

⁽¹⁰⁾ Závery Rady o stave projektu ITER zo 7. júla 2010 (ref. č. 11902/10).

⁽¹¹⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o stave projektu ITER a možnostiach ďalšieho postupu zo 4. mája 2010 [COM(2010) 226 final].

⁽¹²⁾ Je to predovšetkým výsledok inovátnych inžinierskych riešení a technických výziev mnohých nepeňažných príspevkov, ktoré sa majú poskytnúť medzinárodnej organizácii ITER, a zmien technických špecifikácií a rozsahu, ktoré sú úlohou medzinárodnej organizácie ITER a nad ktorými má spoločný podnik F4E malú kontrolu alebo nemá žiadnu kontrolu.

⁽¹³⁾ Ako sa uvádza aj v správe o pokroku spoločného podniku F4E predloženej Rade Európskej únie v novembri 2014 a v 3. výročnom hodnotení správy o pokroku spoločného podniku F4E predloženej Rade Európskej únie v novembri 2014.

⁽¹⁴⁾ Pokiaľ ide o zmeny rozsahu nepeňažných príspevkov, ktoré sa majú poskytnúť medzinárodnej organizácii ITER, súčasný mechanizmus poskytovania kompenzácií za zvyšovanie nákladov vyplývajúcich z týchto zmien je stále predmetom sporu medzi medzinárodnou organizáciou ITER a spoločným podnikom F4E, pričom podľa spoločného podniku F4E sa aktuálny systém neuplatňuje zamýšľaným spôsobom a F4E nemá vykompenzované zvýšenie nákladov (Správa o pokroku spoločného podniku F4E predložená Rade Európskej únie v novembri 2014).

⁽¹⁵⁾ Bod 12, poznámka pod čiarou č. 12 správy Dvora audítorov za rok 2013 (Ú. v. EÚ C 452, 16.12.2014, s. 44).

⁽¹⁶⁾ Rada pre medzinárodnú organizáciu ITER.

⁽¹⁷⁾ Predstavuje to 7,2 % odchýlku oproti údaju schválenému Radou v roku 2010 (Správa o pokroku spoločného podniku F4E predložená Rade pre konkurencieschopnosť EÚ v novembri 2014). Tento nárast oproti odchýlke vykazanej v novembri 2013 (290 mil. EUR) znamená 138 mil. EUR, najmä v dôsledku doplňujúcich zdrojov medzinárodnej organizácie ITER a doplňujúceho príspevku pre Japonsko v súvislosti s verejným obstarávaním EÚ prevedeným na Japonsko, ktorý nebol naplánovaný v pôvodnom odhade nákladov (pozri bod 2.7 účtovnej závierky spoločného podniku F4E za rok 2014).

⁽¹⁸⁾ Pozri bod 20.

⁽¹⁹⁾ Rada medzinárodnej organizácie ITER vymenovala nového generálneho riaditeľa a schválila akčný plán medzinárodnej organizácie ITER na rok 2015.

⁽²⁰⁾ Nový zastupujúci riaditeľ bol vymenovaný správnou radou spoločného podniku F4E dňa 3. decembra 2014 na obdobie jedného roka začínajúce 1. marca 2015, kým neprebehne výberové konanie na pozíciu nového riaditeľa.

⁽²¹⁾ Správna rada spoločného podniku F4E schválila hlavné zásady stanovené v akčnom pláne F4E, a najmä opatrenia na podporu vytvorenia novej integrovanej organizácie, ako to predpokladá nové GR pre medzinárodnú organizáciu ITER, a požiadala o preskúmanie všetkých právnych otázok týkajúcich sa vykonávania akčného plánu.

17. Pripomienky uvedené v nasledujúcej časti nemajú vplyv na stanoviská Dvora audítorov.

POZNÁMKY K ROZPOČTOVÉMU A FINANČNÉMU HOSPODÁRENIU

Finančné výkazy

18. V poznámkach k účtovnej závierke sa v tabuľke a informáciách, ktoré sa nachádzajú v časti 4.3.1.1. „Dohody v oblasti verejného obstarávania ITER (medzinárodná organizácia ITER)“, uvádzajú podpísané dohody v oblasti verejného obstarávania (stĺpec 3) a doposiaľ financované dohody v oblasti verejného obstarávania (stĺpec 4). V tabuľke sa však neuvádza, ako sa pokročilo v realizácii prebiehajúcich prác a text obsahuje len obmedzené informácie. Táto informácia je nevyhnutná na zohľadnenie stavu a hodnoty činností, ktoré spoločný podnik doposiaľ vykonal.

Plnenie rozpočtu

19. V konečnom rozpočte na rok 2014, ktorý sa mohol čerpať, boli zahrnuté viazané rozpočtové prostriedky vo výške 1 168,8 mil. EUR a platobné rozpočtové prostriedky vo výške 567,6 mil. EUR. Miera čerpania viazaných rozpočtových prostriedkov bola 100 % a platobných rozpočtových prostriedkov 88,5 %. Miera čerpania platobných rozpočtových prostriedkov uvedená v pôvodnom rozpočte na rok 2014 však bola 73 %⁽²²⁾. Z viazaných rozpočtových prostriedkov vo výške 1 125,2 mil. EUR určených na operačné činnosti sa 23 % realizovalo prostredníctvom priamych individuálnych záväzkov a zvyšných 77 % prostredníctvom rámcových záväzkov. Nízka miera plnenia individuálnych záväzkov sa vysvetľuje celkovým sklzom projektu ITER a viacerými žiadosťami medzinárodnej organizácie ITER o zmenu.

PRIPOMIENKY KU KĹUČOVÝM KONTROLÁM SYSTÉMOV DOHLADU A KONTROLY SPOLOČNÉHO PODNIKU

20. Dvor audítorov poznamenával, že v mnohých oblastiach došlo k výraznému pokroku. V čase konania auditu (marec 2015) spoločný podnik F4E stále riešil viaceré kľúčové činnosti na riadenie spoločného podniku:

- Spoločný podnik F4E stále vyvíja centrálny a jednotný systém, ktorý by mu umožnil začleniť všetky operačné údaje a pravidelne monitorovať a kontrolovať odhady a odchýlky nákladov, vrátane systému, ktorý umožní odhad hodnoty každej pracovnej položky na úrovni zmluvy. V čase auditu spoločný podnik F4E ukončil aktualizáciu svojho odhadu nákladov⁽²³⁾ na úrovni 4 základnej pracovnej štruktúry (*Working Base Structure*), ale nie na úrovni zmluvy (úroveň 6). Okrem toho je ešte potrebné vyvinúť systém na poskytovanie informácií o stupni plnenia činností (*Earn Value Management*).
- Akčné plány prijaté spoločným podnikom v nadväznosti na vnútorné audity finančných postupov, správy grantov a zmlúv s odborníkmi boli úplne alebo väčšinou zrealizované v čase konania auditu (marec 2015). Pokiaľ ide o celkový stav všetkých akčných plánov prijatých spoločným podnikom v nadväznosti na doposiaľ uskutočnené vnútorné audity⁽²⁴⁾, v čase auditu zo 46 prebiehajúcich odporúčaní bol konečný termín na vykonanie prekročený v prípade 29 odporúčaní.

⁽²²⁾ Pôvodný rozpočet na platobné rozpočtové prostriedky prijatý 11. decembra 2013 predstavoval 698 mil. EUR. Následne bol znížený na 567,6 mil. EUR v opravných rozpočtoch z 11. júna a 3. decembra 2014, najmä v dôsledku oneskorenia implementácie činností súvisiacich s rozpočtovou kapitolou ITER na výstavbu.

⁽²³⁾ Odhad nákladov tak, ako je vymedzený v poznámke pod čiarou č. 3 správy o pokroku za rok 2014 predloženej Rade Európskej únie: „Suma peňazí, na ktorú bol pri vypracovaní odhadu nákladov odhadnutý projekt, prvok schémy rozdelenia úloh, pracovný balík alebo naplánovaná činnosť“. Zohľadňuje odhady nákladov, ktoré boli pôvodne základom rozpočtu F4E vo výške 6,6 mld. EUR, riadne aktualizované, ku ktorým sa pripočítajú len odhadované náklady súvisiace s prípadnými zmenami rozsahu, ktoré dosiaľ nastali. Je to referencia, na základe ktorej sa bude merať nákladová výkonnosť spoločného podniku F4E. Odhad nákladov na danú výšku rozsahu sa udáva s pravdepodobnou hustotou údajov o nákladoch (*Probability Density Function – PDF*).

⁽²⁴⁾ Vnútorné audity týkajúce sa finančných postupov, správy grantov, zmlúv s odborníkmi, činností vykonávaných pred realizáciou verejného obstarávania, verejného obstarávania vzťahujúceho sa na budovy ITER, výberu a prijímania zamestnancov, monitorovania plnenia zmlúv v oblasti budov ITER, prípravy dohôd v oblasti verejného obstarávania v Spoločnom podniku EÚ pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy, kontroly postupu súťažného dialógu pri zadávaní skupiny súťažných ponúk Tender Batch 03 (*Tokamak Buildings*) a obmedzenej kontroly správy zmlúv.

- V roku 2014 oddelenie vnútorného auditu spoločného podniku uskutočnilo kontrolu monitorovania plnenia zmluvy v oblasti budov ITER⁽²⁵⁾ a zdôraznilo, že existujú významné rizikové faktory, ako je nevyspelý návrh niektorých činností ITER, veľké množstvo žiadostí o zmenu projektu, nereálny harmonogram projektu a aktuálne oneskorenie implementácie činností. Pre spoločný podnik F4E je zložité účinne zmiernovať tieto riziká, keďže ich vlastníctvo patrí medzinárodnej organizácii ITER. Pri kontrole sa zároveň zistilo, že sú potrebné silnejšie kontroly, ako aj zmeny procesov, najmä v riadení a kontrole zmien, finančnej správe zmlúv a riadení prípadov nesúladu.
- Útvar pre vnútorný audit Európskej komisie (IAS) vykonal obmedzenú kontrolu riadenia zmlúv⁽²⁶⁾ a zdôraznil, že spoločný podnik F4E sa mení z organizácie, ktorá je predovšetkým zameraná na verejné obstarávanie, na organizáciu, ktorá najmä riadi zmluvy. Hoci sa pri kontrole dospelo k záveru, že spoločný podnik F4E napreduje, pokiaľ ide o zavedenie kontrol na úrovni celého subjektu na riešenie rizík súvisiacich s plnením zmlúv, zistilo sa i to, že v niektorých oblastiach zavedené kontroly ešte nie sú dostatočne zrelé, najmä pokiaľ ide o riadenie zmluvných dodatkov a nepredvídaných udalostí.
- Vo vnútornom systéme riadenia rizík v rámci spoločného podniku F4E bolo v roku 2014 identifikovaných desať nových rizík. Z 32 opatrení, ktoré boli identifikované v októbri 2014 na riešenie šiestich veľmi vysokých rizík, bolo 13 opatrení zrealizovaných, deväť opatrení prebiehalo, jedno opatrenie bolo zrušené ako zastarané a deväť opatrení nezačalo.

Prevádzkové verejné obstarávanie a granty

21. Rokovacie konania predstavovali 58 % v rámci 67 postupov prevádzkového verejného obstarávania začatých v roku 2014 (44 % v roku 2013). Napriek tomu, že spoločný podnik pôsobí vo veľmi špecializovanom technickom odbore, musí naďalej zvyšovať konkurencieschopnosť postupov verejného obstarávania. Čo sa týka grantov, v priemere bol ku každej výzve predložený len jeden návrh.

22. Predmetom kontroly bolo päť postupov prevádzkového verejného obstarávania. Zistili sa tieto nedostatky:

- Až na jednu výnimku spoločný podnik F4E neuviedol sumu pridelenú na jednotlivé zákazky z rozpočtu, ktorý bol v čase začatia postupu obmedzený vo výške 6,6 mld. EUR. Okrem toho neposkytol ani hodnotu odhadu nákladov pri dokončení (*Estimate at completion* – EAC)⁽²⁷⁾ týchto činností. Táto informácia je zásadná pre výpočet odchýlok nákladov z obmedzeného rozpočtu.
- V jednom prípade bola odchýlka od udelenej hodnoty zákazky nad rámec odhadu nákladov 29 % (12,4 mil. EUR v hodnotách za rok 2008). Táto odchýlka bola vykázaná v správe hodnotiaceho výboru.
- Zistili sa nedostatky pri posudzovaní finančných ponúk hodnotiacim výborom. V jednom prípade sa pri posudzovaní nezohľadnili zmluvné možnosti (vo výške 32 mil. EUR) ani dodatočné vzniknuté náklady. V ďalšom prípade neboli ponuky porovnané s pridelenou hodnotou z obmedzeného rozpočtu alebo s odhadom nákladov. Ani v jednom kontrolovanom postupe sa v správach hodnotiaceho výboru týkajúcich sa týchto zmlúv neuvádzal odhad nákladov pri dokončení.
- Výkonnosť postupu verejného obstarávania v jednom prípade ovplyvnilo 21-mesačné omeškanie oproti cieľovému termínu ukončenia. V ďalších dvoch postupoch verejného obstarávania boli zákazky zadané 10 a 5 mesiacov po cieľovom dátume.

⁽²⁵⁾ Kontrola oddelenia vnútorného auditu spoločného podniku F4E týkajúca sa monitorovania plnenia zmlúv v oblasti budov ITER z októbra 2014.

⁽²⁶⁾ Obmedzená kontrola IAS zameraná na riadenie zmlúv – Kontroly na úrovni celého subjektu v Európskom spoločnom podniku pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy v roku 2014.

⁽²⁷⁾ EAC tak, ako je vymedzený v poznámke pod čiarou č. 4 správy o pokroku predloženej Rade Európskej únie: „Očakávané celkové náklady na plánovanú činnosť, prvok schémy rozdelenia úloh alebo projekt, keď sa dokončí vymedzený rozsah práce“. V praxi to zahŕňa všetky najaktuálnejšie odhady nákladov na činnosti spoločného podniku F4E vrátane skutočných nákladov na dokončené zmluvy, aktualizovaných odhadov celkových nákladov na platné zmluvy, ako aj plánované náklady na budúce zmluvy. EAC teda zahŕňa aj náklady na očakávané zmeny a riziká, ktoré môžu vzniknúť v priebehu plnenia aktuálnych a budúcich zmlúv. EAC sa odáva s pravdepodobnou hustotou údajov o nákladoch (PDF).“

- V jednom postupe verejného obstarávania musel spoločný podnik zaradiť do plánu práce na rok 2014 nepredvídanú a nerozpočítanú činnosť⁽²⁸⁾. Výška tejto dodatočnej zákazky bola 2,88 mil. EUR.
- V jednom postupe verejného obstarávania bolo posúdenie technických kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré poskytol hodnotiaci výbor v hodnotiacej správe, príliš všeobecné a zaznamenané pripomienky neboli dostatočne podrobné na podporu pridelených bodov.
- V troch postupoch verejného obstarávania spoločný podnik napriek tomu, že uverejnil príslušné oznámenia o vyhlásení obstarávania a vykonal mnohé činnosti pred realizáciou verejného obstarávania, neuverejnil zákazky prostredníctvom predbežného oznámenia s cieľom zvýšiť viditeľnosť a hospodársku súťaž, ako sa uvádza v príručke Komisie pre oblasť verejného obstarávania.

Celková kontrola a monitorovanie zmlúv o prevádzkovom verejnom obstarávaní a grantov

23. Spoločný podnik má systém na vykonávanie auditov⁽²⁹⁾ na úrovni dodávateľov, ktorého cieľom je kontrolovať dodržiavanie požiadaviek na zabezpečenie kvality⁽³⁰⁾.
24. Pokiaľ ide o celkovú kontrolu a monitorovanie prevádzkových zmlúv (vrátane finančného overenia a overenia súladu) oddelenie vnútorného auditu a Útvary Európskej komisie pre vnútorný audit zahrnuli túto oblasť do svojich plánov auditu na rok 2014⁽³¹⁾.
25. Pokiaľ ide o následné audity grantov (ako súčasť stratégie celkovej kontroly a monitorovania spoločného podniku F4E), v čase auditu Dvora audítorov ešte neboli dokončené.

ĎALŠIE PRIPOMIENKY

Právny rámec

26. Nové nariadenie o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie⁽³²⁾, bolo prijaté dňa 25. októbra 2012 a nadobudlo účinnosť 1. januára 2013⁽³³⁾. Rámcové rozpočtové nariadenie pre subjekty⁽³⁴⁾ uvedené v článku 208 nového nariadenia o rozpočtových pravidlách však nadobudlo účinnosť 8. decembra 2013. V čase auditu ešte rozpočtové pravidlá spoločného podniku neboli zmenené tak, aby odrážali tieto zmeny.

Výročná správa o činnosti

27. Predseda správnej rady spoločného podniku F4E vo výročnej správe o činnosti za rok 2014 zdôrazňuje, že je nevyhnutné uskutočňovať činnosti na obmedzenie nákladov, kým výkonný riaditeľ hovorí o systéme vnútornej kontroly, ktorý sa ďalej posilňuje a zlepšuje, aby bolo možné primerane zmierniť riziká, ktoré uviedol Európsky dvor audítorov v časti obsahujúcej „Zdôraznenie skutočností“ vo výročnej správe za rok 2013⁽³⁵⁾.

KONTROLA PRIJATIA OPATRENÍ NA ZÁKLADE PRIPOMIENOK Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROKOV

Práva duševného vlastníctva a priemyselná politika

28. Rozhodnutie o vykonávaní priemyselnej politiky spoločného podniku F4E a politiky v oblasti práv duševného vlastníctva a o šírení informácií prijala správna rada spoločného podniku dňa 27. júna 2013.

⁽²⁸⁾ Vyplynulo to zo skutočnosti, že spoločný podnik musel znášať náklady súvisiace so zlyhaním vo výrobnej fáze zložky.

⁽²⁹⁾ Z 19 auditov kvality vykonaných v roku 2014 bolo 17 auditov uzavretých do marca 2015. Pri auditoch sa zistilo 21 prípadov nedodržiavania postupov a 129 oblastí na zlepšenie.

⁽³⁰⁾ Audity sa vzťahovali na plán kvality, prípady nesúladu (všetky podmienky, ktoré nie sú v súlade so špecifickou požiadavkou), kontrolu nákupu a riadenie zadávania zákaziek subdodávateľom, správu dokumentácie a údajov, riadenie zmien a odchýlok, plánov kontroly kvality stavebných prác, podrobného harmonogramu projektu, riadenia rizík v rámci zákaziek a plánu kontroly kvality technických prác.

⁽³¹⁾ Pozri bod 23, body 4 a 5.

⁽³²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 298, 26.10.2012, s. 1).

⁽³³⁾ Článok 214 nariadenia č. 966/2012 s uvedenými výnimkami.

⁽³⁴⁾ Ú. v. EÚ L 38, 7.2.2014, s. 2.

⁽³⁵⁾ Bod 30 správy Dvora audítorov za rok 2013 (Ú. v. EÚ C 452, 16.12.2014, s. 50).

29. V roku 2014 sa dokončili viaceré opatrenia týkajúce sa vykonávania práv duševného vlastníctva a priemyselnej politiky⁽³⁶⁾, pričom niektoré sú stále v procese realizácie⁽³⁷⁾ a tri v procese čakania na ďalší vývin situácie⁽³⁸⁾. Keď budú opatrenia zrealizované, spoločný podnik F4E plánuje vykonať posúdenie vplyvu s cieľom merať dosah jednotlivých opatrení na plnenie cieľov priemyselnej politiky.

30. Jedným z opatrení, ktoré spoločný podnik F4E prijal v roku 2013 s cieľom prilákať záujem priemyslu o projekt ITER a zvyšovať konkurencieschopnosť, je ponúknuť zhotoviteľom výlučné práva na využitie duševného vlastníctva, ktoré vyprodukujú v oblastiach mimo jadrovej syntézy, a iné ako výlučné práva v oblasti jadrovej syntézy.

31. Spoločný podnik prijal osobitné zmluvné doložky vzťahujúce sa na činnosti spoločného podniku F4E s cieľom zmierniť riziká, pokiaľ ide o povinnosť spoločného podniku ponechať si právo prístupu k plným právam duševného vlastníctva (vstupy a výstupy) európskych nepeňažných príspevkov, a s cieľom v prípade potreby byť schopný preniesť toto právo prístupu na organizáciu ITER.

Konflikty záujmov

32. Správna rada spoločného podniku F4E prijala pravidlá pre správu konfliktu záujmov týkajúce sa zamestnancov, ktoré nadobudli účinnosť dňa 1. júla 2014⁽³⁹⁾. Podľa článku 6 pravidiel upravujúcich konflikt záujmov bol zriadený register na monitorovanie hlavných prípadov, s informáciami o príslušnom zamestnancovi, type konfliktu záujmov a situácii, ktorá viedla ku konfliktu záujmov. Zároveň zriadila databázu formulárov pre všeobecné vyhlásenie o záujme, ktorá sa uvádza v článku 7 pravidiel pre konflikt záujmov.

Hostiteľská dohoda

33. Podľa hostiteľskej dohody podpísanej so Španielskym kráľovstvom dňa 28. júna 2007 mali byť spoločnému podniku sprístupnené stále priestory do júna 2010. Na základe dohody medzi spoločným podnikom F4E a španielskou vládou bola spoločnému podniku dňa 10. marca 2015 predložená formálna ponuka. Túto ponuku predstavili správnej rade dňa 19. marca a v súčasnosti prebiehajú diskusie so španielskymi orgánmi.

Vykonávacie predpisy k služobnému poriadku

34. Počas roka 2014 spoločný podnik prijal niekoľko vykonávacích predpisov ES k služobnému poriadku⁽⁴⁰⁾. V čase konania auditu (marec 2015) ešte neboli schválené niektoré osobitné pravidlá ES⁽⁴¹⁾.

Túto správu prijala komora IV, ktorej predsedá Milan Martin CVIKL, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 20. októbra 2015.

Za Dvor audítorov

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

predseda

⁽³⁶⁾ Okrem iného sa týkali explicitného obmedzenia zodpovednosti za nepriame/následné škody hodnoty zmluvnej ceny; vyplatenia dodatočných nákladov spoločným podnikom F4E, ktoré vznikli zhotoviteľovi v dôsledku zmeny platných právnych predpisov; zdieľania rizika chyby vo vstupnej technickej dokumentácii; náhrady škody zhotoviteľom v prípade pozastavenia zmluvy nad rámec určeného minimálneho obdobia; preplatenia dodatočných nákladov vzniknutých zmluvnému dodávateľovi v prípade omeškaní dodávky bezplatne vydaných položiek; plánu zlepšenia priemyselného portálu spoločného podniku F4E a realizácie ďalších riešení v rámci elektronického obstarávania; vypracovania harmonizovaných usmernení na vymedzenie a uplatňovanie výberových kritérií a kritérií na zadanie zákazky.

⁽³⁷⁾ Usmernenia o finančnej náhrade za účasť v súťažnom dialógu.

⁽³⁸⁾ Predĺženie upustenia od jadrových záväzkov; prechod na verejné obstarávanie založené na výkonnosti a preskúmanie možnosti súťažného dialógu v dvoch štádiách.

⁽³⁹⁾ Rozhodnutie správnej rady spoločného podniku F4E, ktorým sa prijímajú pravidlá pre predchádzanie konfliktu záujmov a jeho riadenie v súvislosti so zamestnancami spoločného podniku.

⁽⁴⁰⁾ Najmä v súvislosti s dôchodkami, platmi a príspevkami, pracovnými podmienkami, zdravotnými nákladmi, etickými pravidlami a zamestnancami pridelenými mimo EÚ.

⁽⁴¹⁾ Ide o pravidlá týkajúce sa okrem iného prijímania dočasných zamestnancov, využívania a zapojenia zmluvných zamestnancov a postupy týkajúce sa hodnotenia úradníkov a povyšovania.

PRÍLOHA

Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy (Barcelona)

Právomoci a činnosti

<p>Oblasti právomoci Únie vyplývajúce zo ZFEÚ (články 45 a 49 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu)</p>	<p>Kapitola 5 o „spoločných podnikoch“ Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä:</p> <p>Článok 45</p> <p>„Podniky, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozvoj jadrového priemyslu v Spoločenstve, môžu byť založené ako spoločné podniky v zmysle tejto zmluvy v súlade s nasledovnými článkami“.</p> <p>Článok 49</p> <p>„O založení spoločného podniku rozhoduje Rada. Každý spoločný podnik má právnu subjektivitu.“</p>
<p>Kompetencie spoločného podniku (rozhodnutie Rady 2007/198/Euratom zmenené rozhodnutím Rady 2013/791/Euratom a rozhodnutím Rady/Euratom 2015/224)</p>	<p>Ciele</p> <ul style="list-style-type: none"> — poskytovať príspevok Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Euratom) Medzinárodnej organizácii pre energiu jadrovej syntézy ITER, — poskytovať príspevok Euratomu na činnosti vykonávané v rámci tzv. širšieho prístupu spoločne s Japonskom na účely rýchlej realizácie energie jadrovej syntézy, — vypracovať a koordinovať program činností vzťahujúcich sa na prípravu výstavby demonštračného reaktora jadrovej syntézy a súvisiacich zariadení vrátane medzinárodného zariadenia na ožarovanie materiálov jadrovej syntézy (IFMIF). <p>Úlohy</p> <ul style="list-style-type: none"> — dozerať na prípravu areálu pre projekt ITER, — poskytovať organizácii ITER komponenty, zariadenia, materiál a iné zdroje, — riadiť mechanizmy obstarávania dohodnuté s organizáciou ITER, a najmä súvisiace postupy na zabezpečenie kvality, — pripravovať a koordinovať účasť Euratomu na vedeckom a technickom využívaní projektu ITER, — koordinovať vedecké a technické výskumné a vývojové činnosti na účely podpory príspevku Euratomu pre organizáciu ITER, — poskytovať finančný príspevok Euratomu organizácii ITER, — starať sa o zabezpečenie dostupnosti ľudských zdrojov pre organizáciu ITER, — spolupracovať s organizáciou ITER a vykonávať všetky ďalšie činnosti na podporu dohody o projekte ITER.

Správa	<p>Správna rada, riaditeľ a iné orgány</p> <p>Správna rada zodpovedá za dohľad nad spoločným podnikom pri plnení jeho cieľov a zabezpečuje úzku spoluprácu medzi spoločným podnikom a jeho členmi pri vykonávaní jeho činností. Spolu so správnu radou a riaditeľom, ktorý je vedúcim výkonným pracovníkom zodpovedným za každodenné riadenie spoločného podniku a jeho právnym zástupcom, má spoločný podnik viacero orgánov:</p> <p>Predsedníctvo, Technický poradný výbor, Výkonný výbor, Administratívny a finančný výbor, Výbor pre audit</p> <p>Vnútorň audítor: oddelenie vnútorného auditu a Útvar Európskej komisie pre vnútorný audit (IAS) od 1. januára 2012.</p> <p>Externý audítor: Európsky dvor audítorov.</p> <p>Orgán udeľujúci absolutórium: Európsky parlament na odporúčanie Rady.</p>
Zdroje, ktoré mal spoločný podnik k dispozícii v roku 2014	<p>Rozpočet</p> <p>Konečné príjmy vo výške 550,6 mil. EUR (platobné rozpočtové prostriedky), z toho 77 % tvorí príspevok Spoločenstva.</p> <p>Stav zamestnancov k 31. decembru 2014</p> <p>262 pracovných miest úradníkov a dočasných zamestnancov EÚ uvedených v pláne pracovných miest, z toho 249 obsadených pracovných miest;</p> <p>144 obsadených pracovných miest zmluvných zamestnancov.</p>
Činnosti a služby v roku 2014	<p>Podrobné informácie o činnostiach a službách v roku 2014 nájdete na webovej stránke spoločného podniku F4E: http://www.fusionforenergy.europa.eu/</p>

Zdroj: Európsky spoločný podnik pre ITER a rozvoj energie jadrovej syntézy.

ODPOVEDE SPOLOČNÉHO PODNIKU

13. V minulých rokoch bol spoločný podnik F4E požiadaný o realizáciu projektu zahŕňajúceho technické výzvy a hraničné podmienky v oblasti riadenia, ktoré nemajú vo svete obdobu: v kontexte už aj tak obrovských problémov s uplatňovaním technicky zložitého zariadenia, ako je ITER (ktoré je prvým svojho druhu) poskytuje technické špecifikácie založené na vstupoch do veľkej miery iný subjekt, a to organizácia ITER, pričom veľmi časté sú odchýlky od špecifikácií, a to aj počas plnenia zmluvy. Spoločný podnik F4E bol ich príjemcom a musel ich zaviesť prevažne bez akejkoľvek náhrady.

Prijatím tzv. usmernení MAC-10 Radou ITER v roku 2011, v ktorých sa vymedzujú zodpovednosti za financovanie zmeny projektu a ktoré boli pôvodne zavedené s cieľom zefektívniť rozhodovacie procesy, sa opísaná situácia ešte zhoršila namiesto toho, aby došlo k jej zlepšeniu. To viedlo v rámci integrácie organizácie ITER k nevelkému úsiliu vynaloženého v oblasti systémového/hodnotového inžinierstva, pričom došlo k prekročeniu nákladov a ďalšiemu napätiu medzi organizáciou ITER a všetkými domácimi agentúrami. Tento problém je závažný pre všetky domáce agentúry, najmä však pre spoločný podnik F4E, kde vplyv neprestajných zmien na komponenty už takmer „štandardne“ ovplyvňuje budovy, ako to vyplýva z dokumentov poskytnutých správnej rade spoločného podniku F4E na jej zasadnutí v decembri 2014.

Náklady zjavne závisia od rozsahu práce (t. j. projektu) a ešte väčšmi od požadovaných zmien v priebehu fázy samotnej výstavby. Skutočnosť, že tieto zmeny do veľkej miery podliehajú kontrole organizácie ITER a jej vedeniu, a rozsah práce spoločnému podniku F4E, zreteľne poukazuje na nevyváženú zodpovednosť.

V podstate ide o jeden z najnáročnejších aspektov projektu ITER, ktorý bol tiež označený v štúdiu Európskeho parlamentu z roku 2013 o nákladovej účinnosti projektu ITER, ktorú vypracovala spoločnosť Ernst and Young. V nadpisoch zhrnutia tejto štúdie sa uvádza, že *„zvýšenie nákladov bolo do veľkej miery podmienené úrovňou projektu a je mimo priamej kontroly spoločného podniku F4E“* a *„spoločný podnik F4E je sám osebe organizáciou pôsobiacou v komplexnom prostredí, ktorá obmedzuje možnosti nákladovej účinnosti“*. Stručne povedané, vzhľadom na samotné nastavenie dohody a jej nástrojov nemá spoločný podnik F4E, ktorý pohltí značnú časť nákladov, nad nimi priamu kontrolu.

Konkrétne vo veci kontroly nákladov, ktorá je hlavným cieľom spoločného podniku F4E, by v rámci predchádzajúcich usmernení MAC-10 akýkoľvek systém kontroly obmedzený v rámci spoločného podniku F4E nebol schopný obmedziť príliv zmien z organizácie ITER (ktorá vystupuje ako vlastník a integrátor). Až teraz, po odstránení usmernení MAC-10 a zavedení systému s cieľom nahradiť ich v záujme dosiahnutia zamýšľaného účelu (rezervný fond organizácie ITER), ako aj po prisľube nového vedenia organizácie ITER zaviesť komplexný systém riadenia konfigurácie môže byť vďaka postupnej integrácii technických procesov riadenia možné zaviesť účinnejší systém kontroly nákladov.

Zúčastnené strany projektu (organizácia ITER a domáce agentúry – vrátane spoločného podniku F4E), prevažne na základe uvedených skutočností dospeli k záveru, že súčasný plán nie je reálny – čo je fakt, ktorý bol potvrdený aj v niekoľkých nezávislých posúdeniach v uplynulých dvoch rokoch (2013 – 2014). Z tohto dôvodu organizácia ITER/spoločný podnik F4E spolupracujú s ostatnými stranami domácich agentúr na príprave nového revidovaného plánu, ktorý by mal byť Rade ITER predložený v novembri 2015. Revidovaný plán musia následne posúdiť zmluvné strany ITER, ktoré by mali zohľadniť aj dostupné zdroje a rozmer nákladov, keďže tieto prvky spolu úzko súvisia. Je preto veľmi pravdepodobné, že v dôsledku revidovaného plánu bude potrebné prediskutovať a navrhnúť odhad celkových nákladov. Neovplyvní to zdroje potrebné v rámci súčasného VFR (viacročného finančného rámca), ale môže to mať dlhodobejšie dôsledky.

14. Spoločný podnik F4E je povinný zahrnúť do návrhu požiadavky a zmeny stanovené organizáciou ITER, aj keď môžu mať vplyv na náklady a prinášať riziká v oblasti nákladov. Spoločný podnik F4E zároveň dôrazne presadzuje širokú škálu opatrení na obmedzenie nákladov pod prísny dohľadom svojej správnej rady s cieľom zabezpečiť dodržanie rozpočtového stropu stanoveného pre súčasný VFR do roku 2020. Medzi tieto opatrenia patria:

- lepšie využitie rôznych dostupných typov verejných obstarávaní, ktoré spoločnému podniku F4E umožnia znížiť náklady a efektívnejšie pracovať: patrí sem väčšie využívanie súťažného dialógu a rokovacích konaní, ak to umožňuje nariadenie spoločného podniku F4E o rozpočtových pravidlách, ktoré nám spoločne so zhotoviteľmi pomáhajú určiť nákladovo účinné riešenia,
- zlepšenie pomeru kvality a ceny pri zadávaní verejných obstarávaní tým, že sa rozšíri hospodárska súťaž medzi potenciálnymi dodávateľmi: patrí sem využívanie viacstupňových stratégií v oblasti obstarávania s viacerými dodávateľmi, ktorí počas počiatočných fáz vyvíjajú prototypy súbežne, a potom súťažia o sériovú výrobu,

- zjednodušenie silnejšieho hodnotového inžinierstva, podpora účinného rozdelenia povinností v oblasti verejného obstarávania medzi rôzne subjekty (organizáciu ITER a domáce agentúry), schválenie noriem a využívanie úspor z rozsahu, pokiaľ je to možné.

Kontrola nákladov bude aj naďalej prioritou na globálnej úrovni riadenia projektu pod vedením nového generálneho riaditeľa organizácie ITER od marca 2015.

Pokiaľ ide o kalkuláciu nákladov na úrovni spoločného podniku F4E, vykonáva sa podrobný odhad nákladov v momente dokončenia na úrovni 6 WBS (základnej pracovnej štruktúry) pre nepeňažné príspevky EÚ, pričom sa zohľadňujú riziká a nejasnosti. Tento výsledok povedie k posúdeniu nových požiadaviek na nepredvídateľné udalosti.

15. Ako už spoločný podnik F4E uviedol pri niekoľkých príležitostiach, limitovaný rozpočet pre súčasný VFR vychádzal z predpokladov prieskumu uskutočneného v roku 2008 (Toschiho správa), ktorý prebiehal na úrovni 3 (systém) a 4 (dohoda v oblasti verejného obstarávania) základnej pracovnej štruktúry. To však neznamená, že neexistuje žiadny systém na monitorovanie nákladov. V skutočnosti existuje plne funkčný systém na kontrolu a monitorovanie nákladov na úrovni dohody súvisiacej s verejným obstarávaním, úrovni 4 základnej pracovnej štruktúry, a na úrovni systému, úrovni 3 základnej pracovnej štruktúry (ktorú Dvor audítorov uznal vo svojej správe z roku 2013). Spoločný podnik F4E v čase auditu (marec 2015) ešte nezaviedol všetky údaje na úrovni 6 (zmluvy). Neznamená to, že spoločný podnik F4E neodhadol náklady v jednotlivých zmluvách, čo urobil, ale v jednotlivých projektových tímoch a nie centralizovaným a jednotným spôsobom.

Hoci spoločný podnik F4E už roky používa množstvo nástrojov na správu dát s cieľom zachovať/riadiť svoje prevádzkové a finančné údaje (napr. ABAC, zmluvy ABAC, Primavera, IDM atď.), ktoré sú zahrnuté v hlavnom „integrovanom systéme podávania správ“, spoločný podnik F4E potvrdzuje, že pokračuje v práci na zlepšení svojho systému pre správu údajov o nákladoch a odchýlkach. Prvá časť, systém a metodika na monitorovanie odhadov nákladov a odchýlok na úrovni zmluvy, bola prezentovaná v septembri 2015 Útvary Komisie pre vnútorný audit počas jeho návštevy v súvislosti s následným auditom týkajúcim sa prípravy dohody v oblasti verejného obstarávania. Druhou fázou bude zavedenie plne integrovaného systému plánovania podnikových zdrojov, ktorý bude integrovať dáta a procesy: od rozpočtu cez verejné obstarávanie až po odchýlky v riadení a dodávku. Zavedenie plánovania podnikových zdrojov bolo schválené na úrovni správnej rady spolu so zriadením špecializovaného štvrtého oddelenia v rámci organizácie F4E, ktoré sa bude zameriavať na riadenie projektu (náklady, rozsah, kvalita, plán a riziko) a jeho infraštruktúru (modely dát, nástroje, procesy).

Spoločný podnik F4E potvrdzuje, že na úrovni 4 bola vykonaná aktualizácia odhadu východných nákladov so zreteľom na minulé zmeny rozsahu vyplývajúce z organizácie ITER, ktorý vypracovala Toschiho skupina v roku 2008, a že sa aktualizuje vždy po schválení zmien východných nákladov (najmä prostredníctvom žiadostí o zmenu projektu) Radou ITER. Pokiaľ ide o odhad nákladov na úrovni 6, rekonštrukcia Toschiho odhadu nákladov na takejto úrovni bola možná len v prípade niektorých systémov (napr. Magnet), keďže výsledky Toschiho skupiny neposkytujú dostatok údajov, ktoré by umožnili komplexné (t. j. zhrnutie pre celý rozsah) rozdelenie hodnôt na úrovni 4 smerom nadol až po úroveň 6.

Cieľom práce bolo preto znovu vytvoriť úplne nový odhad nákladov, a to nielen vrátane rizík ovplyvňujúcich ceny (ako k tomu došlo počas Toschiho analýzy), ale aj so zreteľom na odhad po dokončení procesu pre všetky činnosti plánované na úrovni 6.

Riaditeľ spoločného podniku F4E preto na tento účel zriadil pracovnú skupinu s cieľom vymedziť a uplatniť štruktúrovaný a vysledovateľný proces na získanie odhadu v momente dokončenia na úrovni 6 pre celú prácu, ktorú musí spoločný podnik F4E realizovať, aby splnil svoje záväzky v rámci projektu ITER. Rieši sa tým aj potreba nastolenia a zachovania dôveryhodnosti odhadov nákladov a faktorov (napr. riziká a neistoty), ktoré ovplyvňujú výsledky, a ich spoľahlivosť. Tento systém a metodika už boli Útvary pre vnútorný audit predložené počas jeho následnej návštevy v septembri 2015.

Aktualizácia príspevku EÚ na projekt ITER nad rámec fázy jeho výstavby sa neuskutočnila a nie je ani v pláne, pokiaľ v rámci projektu nebudú poskytnuté relevantné informácie, ktoré umožnia takúto analýzu.

16. Spoločný podnik F4E by chcel poukázať na skutočnosť, že tieto dva akčné plány, pokiaľ je to možné v kontexte právneho rámca projektu ITER, sú zamerané na opatrenia, ktoré kompenzujú niektoré nedostatky uvedené vyššie.

Po prvé, 5. marca 2015 Rada ITER (v ktorej Európu zastupuje Komisia) vymenovala nového generálneho riaditeľa organizácie ITER a schválila akčný plán, ktorý pripravila, okrem iného, v reakcii na posúdenie riadenia ITER za rok 2013. Okrem spustenia novej základnej línie projektu ITER (rozsah, plán a náklady) bolo v akčnom pláne organizácie ITER navrhnutých niekoľko konkrétnych opatrení, napríklad:

- vytvorenie novej organizácie charakterizovanej dôkladnou integráciou domácich agentúr a ústredného tímu organizácie ITER,

- zriadenie výkonnej rady projektu zloženej z generálneho riaditeľa organizácie ITER a domácich agentúr s cieľom umožniť centralizované a rýchle rozhodovanie o technických záležitostiach,
- vytvorenie rezervného fondu na kompenzáciu domácich agentúr za zvýšenie nákladov vzniknutých v dôsledku zmien pôvodných technických špecifikácií, ktoré vykonal ústredný tím organizácie ITER, čím sa nahradia tzv. usmernenia MAC-10 z roku 2011,
- zriadenie spoločných projektových tímov manažérov a zamestnancov z ústredného tímu organizácie ITER a domácich agentúr pre konkrétne oblasti a zjednodušenie väčšej výmeny a mobility zamestnancov.

Po druhé, nový úradujúci riaditeľ spoločného podniku F4E pripravil akčný plán a 24. marca 2015 ho predstavil správnej rade spoločného podniku, ktorá ho plne podporila. Akčný plán F4E dopĺňa v mnohých ohľadoch akčný plán ITER, ale aj identifikuje ďalšie zlepšenia vlastného fungovania spoločného podniku F4E. Medzi hlavné prvky patria:

- príspevie k reálnemu plánu, ktorý umožňuje vypracovanie presnejších profilov záväzkov a lepšie plnenie jeho rozpočtu v súlade s plánmi,
- stanovenie odhadov nákladov pomocou zlepšenej a realistickejšej metodiky a zavedenie systému pre správu finančných prostriedkov. Spoločný podnik F4E zaviedol centrálny a jednotný systém na správu údajov o nákladoch s cieľom lepšie kontrolovať odhady, náklady a odchýlky. Spoločnému podniku F4E to umožní zachovať dôkladnú kontrolu nad vývojom rozpočtu, pravidelne monitorovať odchýlky v nákladoch a zabezpečiť, aby riaditeľ a vyšší manažment F4E mohli vykonávať efektívnu a riadnu finančnú správu projektu,
- posilnenie rámca F4E pre riadenie rizika vrátane stanovenia primeranej ochoty podstupovať riziká s cieľom zlepšiť agilnosť a riadne finančné hospodárenie spoločného podniku F4E,
- vykonanie ďalších organizačných zmien v F4E zameraných na zlepšenie efektivity organizácie, najmä pokiaľ ide o nástroje a procesy na riadenie projektu,
- pokračovanie vo vykonávaní odporúčaní auditu, ktoré vydali interní a externí audítori, s cieľom primerane minimalizovať nedostatky systému vnútornej kontroly spoločného podniku F4E (náklady, plnenie zmluvy, činnosti v oblasti obstarávania atď.), zlepšiť naše vnútorné procesy a optimalizovať naše činnosti v záujme ďalšieho zvýšenia našej efektívnosti.

Od marca 2015 vykonáva tieto akčné plány organizácia ITER a spoločný podnik F4E, pričom sa očakáva, že prinesú zlepšenia, pokiaľ ide o mnohé pripomienky, ktoré uviedli Európsky dvor audítorov a Európsky parlament v správe o absolútoriu za rok 2013. Vykonávanie týchto akčných plánov sa pozorne sleduje na najvyšších úrovniach riadenia projektu ITER, a to v organizácii ITER aj v spoločnom podniku F4E.

18. Spoločný podnik F4E poskytuje v mene Európy nepeňažné príspevky do projektu ITER vo forme komponentov. Po dostatočnom vypracovaní návrhu komponentu sa medzi spoločným podnikom F4E a organizáciou ITER uzatvorí dohoda v oblasti verejného obstarávania, v ktorej sa stanoví, čo a kedy sa musí zabezpečiť. Keď sa práca vykoná k spokojnosti organizácie ITER, spoločnému podniku F4E sa postupne poskytujú finančné prostriedky ako uznanie za napredovanie práce spojenej s konkrétnymi cieľmi, ktoré boli vopred dohodnuté. Ide o systém, ktorý schválili partneri ITER v súvislosti s preukazovaním správnej úrovne informácií pre Radu ITER, čím sa zabezpečí integrované vykazovanie od všetkých domácich agentúr ako riadne meradlo napredovania projektu.

Spoločný podnik F4E zahrnul do finančných výkazov za rok 2014 (zahrnutých do ročnej účtovnej závierky spoločného podniku F4E za rok 2014) tabuľku, ktorá preukazuje hodnotu podpísaných dohôd v oblasti verejného obstarávania a výšku finančných prostriedkov, ktoré doteraz prijal od organizácie ITER a ktoré sú skutočne nízke. Dôvodom je, že pôvodný manažment organizácie ITER rozdelil finančné prostriedky v rámci dohôd v oblasti verejného obstarávania prevažne ku koncu, a tento nedostatok vyvoláva v správach istý „pesimizmus“. Ten bol označený za problém, ktorý je potrebné vyriešiť, pričom s organizáciou ITER už začala spolupráca na preskúmaní prerozdelenia finančných príspevkov počas platnosti dohôd v oblasti verejného obstarávania spôsobom, ktorý presnejšie odráža pokrok dosiahnutý jednotlivými domácimi agentúrami. Očakáva sa, že sa to vyrieši v priebehu roka 2015.

Z tohto dôvodu spoločný podnik F4E zahrnul do finančných výkazov za rok 2014 odhad percenta dokončených prác na základe výšky výdavkov súvisiacich s dohodami v oblasti verejného obstarávania uzatvorenými v roku 2014 a ich porovnaním s odhadovanou hodnotou nepeňažného príspevku do projektu.

Spoločný podnik F4E okrem toho pripravuje výročnú správu o pokroku a výročnú správu o činnosti, ktoré poskytujú podrobné informácie o celkovom vývoji európskeho príspevku pre projekt ITER spolu s dosiahnutím ročných kľúčových ukazovateľov výkonnosti a podnikových cieľov. Spoločný podnik F4E okrem toho podlieha ročnému externému posúdeniu, v rámci ktorého nezávislí odborníci hodnotia pokrok projektu na základe existujúcich správ s cieľom poskytnúť správnej rade a Európskej rade prehľad o napredovaní projektu ITER.

19. Dlhé omeškania, ktoré v projekte narástli oproti súčasnej základnej línii (prvá plazma v novembri 2020) spôsobili presun viazaných rozpočtových prostriedkov pre mnohé systémy.

V skutočnosti viaceré žiadosti o zmeny pochádzajúce od organizácie ITER spomalili projekt a viedli k omeškaniam, čo spôsobilo nespočetné odchýlky v prípade existujúcich zmlúv a vyvolalo celkové oneskorenie projektu. Aj keď boli tieto udalosti väčšinou mimo kontroly spoločného podniku F4E, bol požiadavý, aby tieto odchýlky realizoval v súlade s usmerneniami MAC-10 schválenými v Rade ITER (tam, kde Európu zastupuje Komisia a nie spoločný podnik F4E). Z dôvodu tohto častého výskytu zmien sa spoločný podnik F4E takisto často rozhodol nepokračovať v konaniach týkajúcich sa niektorých činností verejného obstarávania dovtedy, kým sa špecifikácie nebudú považovať za pomerne stabilné. Odchýlky vzťahujúce sa na otvorené zmluvy v skutočnosti predstavujú významnú príčinu zvýšenia nákladov, a preto musia byť obmedzené na minimum s cieľom zvládnuť tieto problémy týkajúce sa obmedzovania nákladov, na ktoré Dvor audítorov poukazuje v iných zisteniach.

Okrem toho nepružnosť rozpočtového profilu v rámci viacročného finančného rámca možno len ťažko zosúladiť s vývojom pozorovaným v inovačnom projekte tohto druhu, ktorý potrebuje reálnejší plán. V dôsledku toho bolo čerpanie viazaných rozpočtových prostriedkov spoločného podniku F4E v posledných rokoch pod tlakom. Plán pre Európsky fond pre strategické investície umožnil presunúť viazané rozpočtové prostriedky vo výške 500 mil. EUR z roku 2015 na obdobie rokov 2018 – 2020. Tento presun lepšie zodpovedá realizačnému profilu a je väčšmi v súlade s novým reálnym plánom.

Pokiaľ ide o platobné rozpočtové prostriedky, takéto omeškania projektu spomalili podpis zmlúv, v dôsledku čoho neumožnili plánované predbežné financovanie a iné plánované platby.

Zmena vedenia v organizácii ITER a v súčasnosti prebiehajúce opätovné spustenie základnej línii projektu by mali byť základom na zlepšenie tohto problému v budúcnosti.

20. Spoločný podnik F4E víta skutočnosť, že Dvor audítorov uznáva významný pokrok, ktorý sa podarilo dosiahnuť, a prebiehajúce opatrenia považuje za súčasť neprestajného zlepšovania a rozvoja svojich systémov kontroly.

Pokiaľ ide o centrálny systém na monitorovanie nákladov: odkazujeme na našu odpoveď v bode 15. Spoločný podnik F4E v súčasnosti zaviedol centrálny systém na monitorovanie a kontrolu údajov o nákladoch na úrovni zmluvy.

Pokiaľ ide o akčné plány v nadväznosti na vnútorné audity: Spoločný podnik F4E sa aktívne usiluje realizovať otvorené činnosti v súlade s prioritami, ktoré stanovil riaditeľ a schválil audítorský výbor a správna rada. Tie sa naliehavo zaoberajú odporúčaniami označenými ako kritické a veľmi dôležité. Pri vykonávaní týchto akčných plánov sa dosiahol výrazný pokrok:

- Pokiaľ ide o audity správy grantov, zmlúv s odborníkmi a prevádzkové činnosti predbežného obstarávania, oddelenie vnútorného auditu vykonalo následné audity. Výsledky boli prerokované vo Výbore pre audit, ktorý vyjadril spokojnosť s výsledkom, a preto sa tieto audity v súčasnosti považujú za ukončené.
- Akčné plány prijaté spoločným podnikom F4E v nadväznosti na vnútorné audity finančných postupov, príprava dohody v oblasti verejného obstarávania a konkurenčný dialóg TB03 sa v súčasnosti plne realizujú a Útvar pre vnútorný audit a oddelenie vnútorného auditu v súčasnosti vykonávajú následné audity.
- V prípade auditu výberu a naboru sa realizuje 34 opatrení, dve opatrenia prebiehajú, jedno bolo zrušené a jedno je zastarané.
- V prípade auditu obstarávania v oblasti budov ITER bolo zrealizovaných 31 opatrení, dve ešte stále prebiehajú a jedno opatrenie bolo zrušené.

Kontrola monitorovania plnenia zmluvy v oblasti budov ITER oddelením vnútorného auditu: akčný plán v nadväznosti na tento audit bol prijatý vo februári 2015 a dosiahol sa významný pokrok: z 24 navrhovaných opatrení bolo 20 zrealizovaných, jedno bolo zrušené a tri opatrenia prebiehajú.

Kontrola riadenia zmlúv Útvarom pre vnútorný audit: akčný plán bol prijatý v novembri 2014 a súčasná situácia je nasledovná: z 19 navrhovaných opatrení bolo 12 zrealizovaných a sedem opatrení prebieha.

Riziká v rámci podniku: Aktualizácia rizík na vysokej úrovni z roku 2015 sa uskutoční so zreteľom na nasledujúci audit, ktorý sa uskutoční v novembri, vrátane stanovenia primeranej ochoty riskovať s cieľom zlepšiť agilnosť a riadne finančné hospodárenie spoločného podniku F4E.

21. Spoločný podnik F4E by chcel zdôrazniť, že pomerne veľká časť rokovacích konaní je výsledkom komplexného a inovačného kontextu, v ktorom pôsobí. Často to vedie k obmedzeniu hospodárskej súťaže alebo (v mimoriadnych prípadoch) k monopolu či dokonca k nedostatočnej účasti na výberových konaniach. Konkrétne v 15 z 39 rokovacích konaní ukončených v roku 2014 bolo rokovacie konanie v dôsledku osobitnej situácie trhu a/alebo služieb/prác, ktoré sa majú verejne obstarávať, najvhodnejším spôsobom obstarávania v súlade s článkom 100 ods. 2 vykonávacích predpisov spoločného podniku F4E.

Zvyšných 24 rokovacích konaní zodpovedá zákazkám s nízkou hodnotou v súlade s článkom 100 ods. 1 vykonávacích predpisov spoločného podniku F4E. Treba poznamenať, že týchto 24 zmlúv predstavuje 36 % celkového počtu podpísaných zmlúv (všetky typy postupov verejného obstarávania), ale len 0,3 %, pokiaľ ide o zadanú hodnotu. Nízka hodnota rokovacích konaní znamená omnoho nižšie využívanie vnútorných zdrojov než na základe otvoreného, obmedzeného alebo súťažného dialógu (z dôvodu procesného zjednodušenia), a preto spoločný podnik F4E považuje jej využívanie za cenný nástroj, pomocou ktorého bude možné zamerať obmedzené vnútorné zdroje na obstarávania s vysokou hodnotou/vysokým rizikom.

Spoločný podnik F4E by rád pripomenul, že povaha činností súvisiacich s rozsahom projektu ITER je taká, že obmedzená hospodárska súťaž je, žiaľ, skutočnosť, na ktorú má spoločný podnik F4E len obmedzený vplyv. Väčšina príležitostí, ktoré boli v rukách spoločného podniku F4E s cieľom zvýšiť hospodársku súťaž, bola využitá (t. j. rozsiahle šírenie informácií do priemyselného odvetvia vo všetkých členských štátoch prostredníctvom styčných úradníkov pre oblasť priemyslu a špecializovaných stretnutí, cielené a všeobecné informačné dni pre priemyselné odvetvie v rôznych miestach po celej Európe, zvýšenie úsilia v súvislosti so stabilizáciou a lepšie pochopenie nášho dodávateľského reťazca, vnútorný postup týkajúci sa predbežných oznámení, zvýšenie intenzity prieskumov trhu, práva duševného vlastníctva v súlade s priemyselnými štandardmi v odvetví a ustanovenia o zodpovednosti atď.). Činnosti spoločného podniku F4E by sa mali porovnávať s podobnými vysokotechnologickými cezhraničnými projektmi na celom svete, prvými svojho druhu. Nemožno poprieť, že spoločný podnik F4E by mohol investovať ešte viac úsilia do zvýšenia hospodárskej súťaže, čo by však viedlo k väčšej spotrebe interných zdrojov, a preto by to malo negatívny vplyv na ostatné oblasti.

Podobne, čo sa týka veľmi nízkeho počtu návrhov, ktoré boli prijaté ku grantovým výzvam, táto skutočnosť je výsledkom dvoch faktorov: na jednej strane veľmi špecializovaný charakter grantov spoločného podniku F4E znamená, že povaha práce je zaujímavá iba pre malý počet žiadateľov v Európe, a na druhej strane ide o úspech európskeho programu jadrovej syntézy pri vytváraní Európskeho výskumného priestoru v oblasti jadrovej syntézy s minimálnym zdvojením úsilia a úzka spolupráca medzi tímami pôsobiacimi v jednej oblasti. Druhá možnosť sa prejavuje tým, že za väčšinou návrhov predkladaných v reakcii na výzvy spoločného podniku F4E stoja paneurópske konzorciá.

22. Spoločný podnik F4E by v súvislosti s piatimi postupmi verejného obstarávania rád uviedol tieto pripomienky:

Suma pridelená na jednotlivé zákazky:

Dvor audítorov poznamenáva, že spoločný podnik F4E v čase začatia postupov verejného obstarávania (2013 a 2014) nepridelil jednotlivým zákazkám hodnotu zo 6,6 miliardy EUR. Ako už spoločný podnik F4E uviedol, maximálny rozpočet 6,6 miliardy EUR bol stanovený na základe predpokladov Toschiho správy, ktoré boli vykonané na úrovniach 3 (systém) a 4 (dohoda v oblasti verejného obstarávania) základnej pracovnej štruktúry a nie na úrovni 6 (zmluvy). Bolo to preto, že v tom čase nebola miera podrobnosti o rozdelení celkového rozsahu medzi jednotlivé zákazky naprieč rôznymi systémami rovnaká. Z toho vyplýva potreba monitorovania vývoja rozsahu a jeho súvisiacich nákladov na úrovniach 3 a 4, ktoré umožnili priame porovnanie s Toschiho základnou líniou a rozpočtom vo výške 6,6 miliardy EUR.

Odchýlka udelenej hodnoty zákazky od odhadu východných nákladov:

Prípad, ktorý uvádza Európsky dvor audítorov, zodpovedá postupu verejného obstarávania v oblasti budov, kde nízka úroveň vymedzenia návrhu (na úrovni funkčnej špecifikácie) a neprestajne sa meniace požiadavky, ktoré predkladá organizácia ITER aj vzhľadom na nové žiadosti od francúzskeho úradu pre bezpečnosť, spôsobili zvýšenie nákladov v tejto oblasti, ktoré presahujú pôvodne vyčlenený podiel rozpočtu.

Na riešenie rizík pre náklady a minimalizovanie vplyvu nákladov vyplývajúcich prevažne z neprestajných zmien rozsahu výstupov projektu, ktoré spoločný podnik F4E utrpel v niektorých oblastiach, za ktoré nesie zodpovednosť, konkrétne budovy, bola správnej rade spoločného podniku F4E v decembri 2014 predložená podrobná analýza príčin a získaných skúseností. Bolo preukázané, že omeškania pri poskytovaní vstupných údajov a neprestajné žiadosti o zmenu organizáciou ITER a zvýšenie bezpečnostných požiadaviek po nehode vo Fukušime spomaľujú napredovanie prác spoločného podniku F4E a vedú k veľkému množstvu odchýlok, ktoré majú obrovský vplyv na náklady.

Aj keby spoločný podnik F4E zaviedol zmierňujúce opatrenia s cieľom udržať náklady, v mnohých prípadoch bola realizácia zmien stanovených pre projekt spolu so súvisiacimi nákladmi nevyhnutná.

Nedostatky pri posudzovaní finančných ponúk:

Spoločný podnik F4E sa domnieva, že pri posudzovaní finančných ponúk sa nevyskytli žiadne nedostatky.

Treba mať na zreteli, že v čase týchto postupov verejného obstarávania prebiehalo monitorovanie a kontrola vývoja rozsahu a jeho súvisiacich nákladov na úrovniach 3 a 4. Takisto treba zdôrazniť, že vždy, keď spoločný podnik F4E zadal väčšiu zákazku, okrem povinného odporúčania výkonného výboru spoločný podnik F4E organizoval osobitné zasadnutia, ktoré viedol povolujujúci úradník, s cieľom poskytnúť kompletný prehľad o aspektoch týkajúcich sa nákladov a rizika, a to ešte pred udelením zákazky. Po začatí týchto postupov verejného obstarávania manažér projektového tímu odhadol možné náklady na obstarávanie (t. j. prostredníctvom vlastného posúdenia, vstupu odborníka alebo priemyselného odhadu) a zabezpečil zahrnutie pôvodného rozsahu a za náklady, ktoré by umožnili udržať celkové náklady na úrovni 4 základnej pracovnej štruktúry v rámci prideleného stropu. Práca, ktorá sa v súčasnosti vykonáva na centrálnej úrovni s cieľom vymedziť odhad nákladov pri dokončení na úrovni 6 základnej pracovnej štruktúry, poskytuje zlepšený prístup pre kontrolu a ďalšie zahrnutie nákladov.

V prípade zmluvy zahŕňajúcej možnosti vo výške 32 miliónov EUR a dodatočné náklady treba poznamenať, že takéto možnosti sú určené na pokrytie potenciálnych rizík pre celú dohodu v oblasti verejného obstarávania (toroidné magnetické cievky). Finančný vplyv rizík bol riadený na úrovni dohody v oblasti verejného obstarávania (čiže na úrovni 4 základnej pracovnej štruktúry). V tomto konkrétnom systéme dosiahol spoločný podnik F4E v skutočnosti celkové úspory: celková finančná hodnota troch zmlúv na výrobu toroidných magnetických cievok je súčasnosti ~50 mil. EUR pod finančnou hodnotou vyčlenenou pre úroveň 4 toroidných magnetických cievok (ktorá zodpovedá obmedzenému rozpočtu vo výške 6,6 miliardy EUR. Táto suma vysoko presahuje 32 mil. EUR súvisiacich s možnosťami tejto zmluvy, a preto je viac než dostatočná na pokrytie rizík nielen v súvislosti s touto zmluvou, ale aj s ostatnými dvoma zmluvami. Je tiež dôležité poznamenať, že vďaka stratégii znižovania rizika, ktorú spoločný podnik F4E prijal pre tieto tri zmluvy, sú tieto riziká v súčasnosti málo pravdepodobné (v súčasnosti je to menej než 5 %).

Omeškania v postupoch verejného obstarávania:

Spoločný podnik F4E sa domnieva, že tieto omeškania nepredstavujú v rámci postupov verejného obstarávania nedostatok, keďže v skutočnosti reagujú na výnimočné prostredie, v ktorom spoločný podnik F4E pôsobí (nedostatočná hospodárska súťaž a zložitosť zmlúv), a na potreby dosiahnuť úsporu nákladov tým, že zabezpečia, že špecifikácie budú pred začatím postupov obstarávania dostatočne vypracované.

Nepredvídaná činnosť:

Spoločný podnik F4E musel do pracovného programu na rok 2014 zaviesť činnosť týkajúcu sa obstarávania materiálu, ktorá v skutočnosti pôvodne nebola plánovaná v základnej línii pre projekt širší prístup (JT60SA). Táto činnosť bola spustená na základe stanoviska odborníkov s cieľom odstrániť nepredvídané technické problémy. O tejto činnosti, ako aj potenciálnych rizikách a poškodení dobrej povesti spojených s ich predchádzaním, sa diskutovalo v správnej rade v decembri 2013, ktorá sa dohodla na naliehavom pokračovaní v obstarávaní tohto materiálu. Táto ďalšia činnosť sa v každom prípade vykonávala v rámci výnimčnosti udelenej tomuto konkrétnemu projektu a bez ohľadu na naliehavosť sa spoločnému podniku F4E podarilo zachovať rozumnú hospodársku súťaž a získať hospodárnu cenu.

Posúdenie technických kritérií pri zadávaní zákaziek:

Technické špecifikácie boli vypracované na základe výsledku preskúmania odborníkov a požiadavky uvedené v špecifikáciách plne vymedzili požiadavky na materiál. Výslovné prijatie všetkých požiadaviek obidvoma uchádzačmi (vo forme riadne vyplnenej „matice poddajnosti“) spolu s opisom navrhovaného výrobného procesu a posúdením rizika priloženým k ponukám poskytl úplné ubezpečenie o technickej kvalite ponúk. Hodnotiaci výbor z tohto dôvodu jednomyselne schválil, že udelenie maximálneho technického hodnotenia obidvom ponukám bolo odôvodnené.

Používanie predbežného oznámenia:

Spoločný podnik F4E sa domnieva, že v postupe verejného obstarávania to nepredstavuje nedostatok, keďže na zvýšenie hospodárskej súťaže boli prijaté zmiernujúce opatrenia.

V troch postupoch identifikovaných Európskym dvorom audítorov nebolo uverejnené predbežné oznámenie, keďže v tom čase to v interných postupoch nebolo plánované (to sa medzičasom zmenilo s cieľom odstrániť riziká, na ktoré poukázali ostatné audity, a v súčasnosti je využívanie predbežného oznámenia povinné v prípade obstarávaní nad 10 miliónov EUR). Spoločný podnik F4E sa domnieva, že zmiernil riziko nedostatočnej hospodárskej súťaže tým, že vykonal ciele opatrenia (informačné dni, podujatia, ako sú podnikateľské fórum, prieskumy trhu, využívanie siete MOP atď.). Takáto stratégia šírenia informácií sa považuje za účinnejšiu, než je jednoduché zverejnenie predbežného oznámenia prostredníctvom *Úradného vestníka EÚ*, keďže priamejšie oslovuje dotknuté hospodárske subjekty.

25. Z troch auditov vykonaných v roku 2014 boli dve záverečné správy o audite prijaté v decembri 2014 a tiež sprístupnené Dvoru audítorov. Predbežná správa o treťom audite bola prijatá v decembri 2014 a v súčasnosti prebiehajú rokovania s audítorom a príjemcom.

Plánovanie vypracovania *ex post* auditu 2015 o grantoch spoločného podniku F4E sa začalo v septembri 2014 výberom troch príjemcov a podpisom konkrétnych zmlúv s externými audítorskými firmami vo februári 2015. Boli prijaté tri príslušné predbežné správy o audite, ktoré sa v súčasnosti analyzujú.

26. Nariadenie F4E o rozpočtových pravidlách sa musí zmeniť tak, aby odrážalo zmeny zavedené revidovaným rámcovým nariadením o rozpočtových pravidlách a všeobecným nariadením o rozpočtových pravidlách v súlade s pripomienkami Dvora audítorov.

Spoločný podnik F4E predložil Komisii nariadenie F4E o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacie predpisy 25. júla 2014 a odvtedy prebiehajú diskusie. Komisia by rada poskytla globálne stanovisko k nariadeniu F4E o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacím predpisom potom, ako budú ustanovenia novej smernice 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o pravidlách verejného obstarávania transponované do všeobecného nariadenia o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacích predpisov, ako aj do rámcového nariadenia o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacích predpisov.

S cieľom predísť ďalšiemu omeškaniu vo vykonaní zmien k nariadeniu F4E o rozpočtových pravidlách a jeho vykonávacím predpisom sa správna rada na svojom poslednom zasadnutí v júni 2015 rozhodla, že sa bude v tomto prípade riadiť dvojfázovým postupom:

- spoločný podnik F4E a Komisia by sa mali zamerať na čo najskoršie ukončenie rokovaní o nariadení F4E o rozpočtových pravidlách (bez kapitoly o obstarávaní),
- hneď ako budú k dispozícii nové pravidlá obstarávania Komisie, spoločný podnik F4E a Komisia by mali začať rokovania s cieľom predložiť správnej rade na schválenie na jar 2016 novú kapitolu o obstarávaní.

Komisia medzitým 3. júla 2015 predložila spoločnému podniku F4E na zváženie nový návrh pravidiel verejného obstarávania, takže v závislosti od schvaľovacieho procesu v Rade/Európskom parlamente (GFR) a Komisii (pravidlá pre uplatňovanie všeobecného nariadenia o rozpočtových pravidlách) je stále možné uplatniť jednofázový postup.

29. V príslušnom rozhodnutí správnej rady sú stanovené prostriedky na plnenie povinností týkajúcich sa duševného vlastníctva so zreteľom na dostupnosť technológií a zaručenie užívateľských práv: obidvoma týmito aspektmi sa zaoberá znenie modelových doložiek F4E o duševnom vlastníctve. Pokiaľ ide o realizáciu ďalších opatrení týkajúcich sa priemyselnej politiky, treba poznamenať, že spoločný podnik F4E do konca roka 2014 zrealizoval 24 z 32 plánovaných činností.

Spoločný podnik F4E sa domnieva, že jeho prístup k právam duševného vlastníctva zvyšuje hospodársku súťaž, keďže zmluvné podmienky sú pre dodávateľov atraktívnejšie, čo prispieva k zníženiu nákladov a k rozšíreniu nášho zastúpenia v celej Európe.

33. V marci 2015 ponúkla španielska vláda spoločnému podniku F4E nové priestory v budove, o ktoré by sa delila s komisiou Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (CNMC). Spoločný podnik F4E túto ponuku uvítal a jeho schválenie bolo podrobené dôkladnej kontrole a odbornej analýze.

V júni 2015 vykonal analýzu nezávislý odborný architekt, ktorý sa snažil zladať túto ponuku s požiadavkami. Výsledok ukázal, že ešte stále existujú kritické obavy, najmä pokiaľ ide o dostupný priestor v krátkodobom a strednodobom horizonte, ktorý musí hostiteľský štát vyriešiť ešte predtým, ako bude návrh plne zodpovedať potrebám spoločného podniku F4E.

Spoločný podnik F4E a hostiteľský štát posudzujú spôsob, ako napredovať pri riešení týchto závažných problémov s cieľom nájsť v krátkodobom horizonte konečné riešenie.

34. S cieľom predísť právnemu vákuu pri očakávaní formálneho prijatia mimoriadnych vykonávacích predpisov k služobnému poriadku spoločný podnik F4E vychádzal z dvoch prechodných opatrení:

- z prijatia rozhodnutí riaditeľa *ad hoc*, ktoré podrobne opisovali spôsob vykonávania podmienok príslušných ustanovení služobného poriadku. Tie v typickom prípade odzrkadľujú vykonávacie zásady a postupy Komisie, aj keď s určitými úpravami s cieľom odrážať špecifiká spoločného podniku F4E, a
- z prijatia rozhodnutí riaditeľa, v ktorých sa uvádza, že model vykonávacích predpisov uplatniteľných pre predpisy agentúry alebo Európskej komisie by sa na spoločný podnik mohol uplatňovať analogicky (s výnimkou prípadov, pokiaľ nie je uvedené inak).

Dosiahol sa významný pokrok a počet vykonávacích predpisov, ktoré boli formálne prijaté alebo analogicky uplatnené na spoločný podnik, je v súčasnosti 26. Štyri ďalšie vykonávacie predpisy sú v súčasnosti vo fáze prijímania spoločným podnikom F4E na základe písomného postupu a ich formálne prijatie sa očakáva v novembri 2015.

Pokiaľ ide o ostatné vykonávacie predpisy, ktoré sa majú prijať na základe reformy služobného poriadku EÚ z roku 2014:

- Komisia v súčasnosti prijíma päť nových modelov vykonávacích predpisov uplatniteľných na agentúry a spoločné podniky. Spoločný podnik F4E začne proces prijímania týchto nových predpisov, hneď ako budú vydané Komisiou. V súlade s článkom 110 služobného poriadku bude mať spoločný podnik deväť mesiacov na to, aby dokončil vlastné prijatie od dátumu vydania Komisiou.
  - Existuje ďalších osem vykonávacích predpisov, ktoré čakajú na spätnú väzbu Komisie na základe žiadostí spoločného podniku F4E o výnimku alebo schválenie.
-